

Komlósi László (1976–1978)

Hogy került a Kollégiumba?

Tanulmányaim első három évében a József Attila Kollégiumban laktam. Negyed-ötödévesként laktam az Eötvösben. Ismertük őket korábban is, tudtuk, hogy valami külön szerzemények, ismertem Szendi Zolit, Frank Gábort, sőt, talán már ekkor is használtam a könyvtárat. Mivel a bátyám, Sanyi is ott lakott, sokat hallottam a Kollégiumról, sőt már középiskolásként jártam ott, beavattak az ottani dolgokba. Sanyi később is a közelben lakott, mert megházasodott, és ugyanabban az épületben kaptak egy szobát, ő is visszajárt a Kollégiumba. Az Eötvösben a legkülönbözőbb szakosok laktak, míg más kollégiumokban ez nem volt jellemző. Elvárás volt a jeles tanulmányi átlag és a diákkörözés. Volt szabályzat is, de nem ez volt a domináns. Ezentúl a közösségnek is részévé kellett válni. Sok bejáró és visszajáró tag is volt, úgy érezték, hogy ez egy nagy család, még szállást is kaphattak.

Mi fogta meg a Kollégiumban?

Valószínűleg a szülői házból hoztam magammal, hogy az ember próbáljon valami világos tudományos érdeklődést megfogalmazni és aztán annak a mentén haladni. Ezt a motivációt az Eötvös Kollégium kiválóan támogatta. Szerencsésnek tartottam magam, hogy felvettek. Szerettem volna odatartozni, nem a nagy tömeghez. A korábbi helynek nem volt arculata. Ehhez járult, hogy orosz–angol szakos voltam. Először az orosz és ósláv nyelvtörténetre kaptam rá, hogy miért, azt pontosan nem tudom már, de két évig ezt csináltam. Az első diákköri dolgozatom is ebből született. Talán H. Tóth Imre személyes hatására. Ezután azonban az elméleti nyelvészet és a szemiotika után kezdtem el érdeklődni, Kanyó Zoltán hatására, aki nagyon modern szemiotikai és irodalomelméleti irányvonalat igyekezett meghonosítani a magyar tudományos életben. Esti órákban néhány német tanszéki oktató és néhány hallgató (például Székely Gábor, Tarnay László és jómagam) teljesen friss angol és német szakmai szövegek feldolgozásának és értelmezésének láttunk neki. Ezenfelül Deme László általános nyelvészeti szakszemináriumaira is elkezdtem járni. Három nagyon más habitusú kutatói világot villantottak fel ezek a tanárok számomra. Mindez egy olyan hallgatóval történt, aki egyébként elég nagy szociális életet élt. Ennek hatására, amikor az Eötvös Kollégiumba jelentkeztem, már megvoltak a diákköri eredményeim. Szóban terjedt, hogy felvételizni lehet, és elbeszélgetést is tartottak: úgy emlékszem, hogy a kollégiumi titkár és az akkor igazgató, Nagy Géza vett részt rajta.

Milyen volt a kollégiumi elhelyezés, a közösség?

A fizikális körülmények is jobbak voltak, mint a tömegkollégiumokban. Kisebb volt az ágszám, több közösségi helyiséggel rendelkezünk: társalgó, könyvtár, stb. Volt egy elitista jellege a dolognak, ezért nem tülekedtek felvételre az emberek. Napközben simán bejártak emberek, jóllehet a portás valamelyest megszurte

a bejövőket. A könyvtárból el-eltűntek a könyvek. Ezt a problémát Nagy Géza igazgató időről időre felvetette.

A diákbizottság szervezte a belső előadásokat, felolvasóeseteket: ezekhez az ötleteket a tagság adta. Jöttek irodalmárok, filozófusok, szociológusok, nem bezélve a teljes Természettudományi Karról, ami ott volt velünk szemben. Ez az identitásunk része volt. A Kollégium körül patronáló tanárok működtek. Egy-másnak is előadtuk, hogy mivel foglalkozunk, tehát ez egy felkészülési és gyakorló terep volt. Például 1977 táján jelent meg Zalán Tibor első kötete és borzasztó büszkék voltunk rá. Voltak bulik és kirándulások, eljártunk a Béke Tanszékre, a Gödörbe, késő este–kora hajnalban a Sárkányba. Voltak kisebb csoportosulások, de ezek nem szakmai alapon, hanem baráti kapcsolatok mentén szerveződtek.

Milyen volt az igazgató, Nagy Géza?

Joviális igazgató volt, de néha szigorúnak kellett lennie. Összehívta a tagságot, hogy bizonyos elveket újra és újra megbeszéljünk. Nem volt tolakodó személyiség, s mégis, amikor megszólalt, mindenki figyelt rá. Mi tagadás, maga is szeretett megjelenni a fiatalság körében. Közöttünk láthatóan megfiatalodott. A programok szervezésébe nagyon jól belefolyt, javaslatokat tett, segített elérni előadókat. Pestről járt le, be-benézett a Kollégiumba: ilyenkor maga a humor érkezett kö-zénk. Esténként ott volt a könyvtárban, mellé lehetett ülni beszélgetni, lejött velünk a Gödörbe. Nagy Géza filozófiai-esztétikai elemzéseket írt, sokat fordított, ezekről tartott is nekünk előadásokat. Jó volt, hogy az ő munkájáról nekünk is volt elképzelésünk, hogy láttunk magunk előtt valakit, aki műveli a tudományt, és erről hajlandó is beszámolni.

A Kollégium hagyományai sajnos nemigen voltak élők. Az egyetemen ez nem volt olyan téma, amivel nyilvánosan lehetett foglalkozni. Én úgy éreztem, egy kis sziget vagyunk. Belül meg lehetett teremteni ezt a barátságos kiválósági közeget, de nem volt alkalmunk, hogy kifelé is bemutassuk, mit csinál az Eötvös Kollégium. Bár az is igaz, hogy belül sem voltak jellemzőek ezek az Eötvös hagyományait fenntartó narratívák. Nem volt komoly Eötvös-önképzés, igazából a jelennek éltünk.

A rendszer jelen volt a Kollégiumban?

A Kollégiumban nem érezte befolyását a párt, a rendszer. Ez inkább az egye-temen volt jellemző, ismertük a besúgókat, akik társaságában óvatosabban kellett fogalmaznunk. Ez nem jelenti azt, hogy nem voltak vitáink a politikáról. Zalán Tibor volt az egyik kulcspont ebből a szempontból. Neki meg kellett vívnia ezt a harcot, hogy megfogalmazhassa írói, költői kételyeit. Neki ez létkérdés volt, hiszen fiatal költőként ő kiadókkal állt kapcsolatban, akik ránéztek a szerzőre és a műre, és vagy elutasították, vagy elfogadták. És ráadásul ő nagyon jól tudta, hol szeretne megjelenni, és azt is, hogy hol nem.

Hogy alakult az egyéni életpályája?

Ötödéves koromban megszületett az első lányom. A Pécsi Egyetemre jöttem dolgozni, ahol feleségem akkor már tanársegéd volt. Először a közgazdászoknál kezdtem tanítani az Idegennyelvi Tanszéken tanársegédként, majd 1982-ben az Angol Tanszékre kerültem adjunktusnak. Bejártam az egyetemi ranglétrát, 1998-ban egyetemi tanári kinevezést kaptam, bizonyos időszakokban rektorhelyettes voltam.

Mit adott a Kollégium?

Egy szorosan egybetartó közösséget, sokféle életszemponatot. A tudományos munka ízét és presztízsét.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2010-ben Pécsen
Szerkesztette: Nagyillés János*